

تاریخ هنر

نقاشی «مهر و آفرینش» اثر سید محمد تقی میرزا، ۱۸۴۵

تاریخ هنر (به انگلیسی: history of art) به سرگذشت هنرهای تجسمی، نمایی، شنیداری و کلامی اشاره دارد و به سیر تحول آن در گذر تاریخ می‌پردازد. نقطه آغاز تاریخ هنر در جهان، هنر پیشاتاریخ و آثار هنری غارنشینان—اغلب نقاشی‌ها و مجسمه‌های پدوی (به انگلیسی: primitive) ابتدایی از حیوانات و انسان‌ها—است. علاوه بر هنر ابتدایی، تاریخ هنر را می‌توان بر اساس منطقه به چند عرصه تقسیم کرد. هنر خاورمیانه و هندوستان، هنر یونان سرزمین‌های خاورمیانه و هندوستان، هنر یونان باستان و روم باستان، هنر بیزانس، هنر اسلامی، هنر خاور دور، هنر قرون وسطی در دوران استیلای کلیسا بر اروپا، هنر دوره رنسانس، هنر نوین غربی و در نهایت هنر نوگرایی دوران جدید در قرن بیستم از آن جمله‌اند. به عقیده پژوهش‌گران غربی تاریخ هنر، هنر ابتدایی می‌تواند هنر انسان‌های معاصر را که سبک زندگی و فرهنگی بدوی دارند، در کنار هنر انسان‌های ماقبل تاریخ دوررگرد. برخی این نگاه پژوهش‌گران غربی را ناشی از سلطه فکری خاصی می‌دانند که آن‌ها در برخورد با سایر تمدن‌ها و براساس توسعه‌های مادی و فن‌آوران تمدن غربی برای خود قابل هستند.

در سال‌های اخیر خود اصطلاح تاریخ هنر به پرسش گرفته شده است. آنچه که به تاریخ هنر جدید (New Art History) معروف شده است و اکنون یک نسل هم عمر کرده است، در پی ارزیابی دوباره نحوه تفکر و نگارش ما درباره تاریخ‌های اشیاء دیداری است. تاریخ هنر جدید به طور مشخص متأثر از شیوه‌های نظری تفکر درباره هنر است که می‌کوشد معانی اجتماعی، فرهنگی و تاریخی را از دل آثار هنری بیرون بکشد. آنچه در اینجا باید درباره این نوع تاریخ‌نگاری گفت و از آن گذشت این است که این برداشت که آثار هنری معانی تاریخی‌ای و رای نقش خود در روایت‌های تاریخ‌نگارانه مختلف دارند (روایت‌های مبتنی بر عمل خلاق هنرمندان بزرگ و نیز سبک‌های هنری) برداشتی انقلابی بود. این امر چنان است که حتی با گذشت ۲۰ سال از مطرح شدن این برداشت، موضوع همچنان به دو شاخه جدید و قدیم تقسیم می‌شود.

مقاله اصلی: هنر ماقبل تاریخ
هنر در دوران ماقبل تاریخ، هنری ابتدایی و بدوی بود که توسط انسان‌های غارنشین قبل از ورود به تمدن خلق شده‌است. این دوران می‌تواند از ده‌ها هزار سال قبل از میلاد مسیح شروع شده و تا دوران ظهور تمدن‌های بین‌النهرین ادامه داشته باشد. از نظر تاریخی این دوران به چند بخش تقسیم می‌شود.

دیرینه‌سنجی و پارینه‌سنجی میانی[ویرایش] مقاله‌های اصلی: دیرینه‌سنجی و پارینه‌سنجی میانی (از ۷۵۰ هزار سال قبل از میلاد مسیح تا ۴۰ هزار ق.م)

پارینه‌سنجی پایانی (بسته به مکان جغرافیایی تمدن از ۴۰ هزار ق.م تا ۱۰ هزار ق.م) در بخش آخری دوره پلیستوسن به دوره‌ای گفته می‌شود که ابزارها با سلاح‌های ابتدایی با سنگ ناصاف توسط بشر ساخته شد. هنر این دوران شامل نقاشی بر سقف و دیوار غارها و نیز گاهی کنده‌کاری روی سنگ است. قدیمی‌ترین نقاشی‌ها مربوط به ۳۰ هزار پیش در دیواره غارهای باستانی فرانسه و اسپانیا کشف شده‌اند؛ بیشتر از گاو، گوزن و اسب که گاهی حاوی نقش انسان هستند و موضع شکار را در نقاشی پدیدار می‌کند. در این دوران، تقدس ابزارهای هنری و وسایل نقاشی نیز دارای اهمیت است؛ گویا انسان غارنشین از نقاشی حیوان‌ها برای تسلط بیشتر بر شرایط شکار سود می‌برده‌است و به همین دلیل نقاشی و ابزارش موهبتی مهم و حیاتی تلقی می‌شد.

بارزترین و شناخته شده‌ترین آثار باقی‌مانده از این دوران، مجسمه ۱۰ سانتیمتری از ونوس مربوط به ۲۶ هزار قبل از میلاد (یافت شده در اتریش) و نمادهای فرج‌کننده‌کاری شده روی سنگ آهک مربوط به ۲۳ هزار سال پیش از میلاد در فرانسه هستند.

مقاله اصلی: نوسنگی (بسته به مکان جغرافیایی تمدن از ۸۰۰۰ ق.م تا ۱۵۰۰ ق.م) انسان ابزار مورد استفاده خود را با سنگ صیقل خورده می‌سازد. بشر در این دوره به کشاورزی و دامداری دست پیدا می‌کند. ادامه دارد

ترکیب سریال‌های نوروزی سیما مشخص شد

نوروزیون با سریال‌های زیرخاکی ۴، نون‌خ ۵، رستگاری و هفت سرآزدها به استقبال ماه مبارک رمضان و عید نوروز خواهد رفت. شبکه یک سیما ۲ سریال خواهد داشت و شبکه‌های دو و سه نیز هر کدام با یک سریال مهمان خانه مخاطبان خواهند شد. به گزارش خبرنگار تلوزیویون ایرنا، دو مناسبت ماه مبارک رمضان و عید نوروز جزو ایام طلایی آنتن محسوب می‌شوند و هر سریال‌سازی تمایلی دارد اثرش را در این مناسبت روانه آنتن کند.

اسامی سریال‌های امسال را اعلام نکرده است. ولی شنیده‌ها حاکی از آن است که چهار سریال زیرخاکی ۴، نون‌خ ۵، رستگاری و هفت سرآزدها به عنوان گزینه‌های نهایی انتخاب شده‌اند. پیش از این از بدل‌علی مسعودی، مهیار عیار سیدجمال سیدحاتمی، رویا نیمه شب حسن آخوندپور به عنوان سریال‌های رمضان و نوروزی یاد شده بود. تعدادی از تهیه‌کنندگان این سریال در گفت‌وگو با خبرنگار ایرنا از منتفی شدن بخش سریال‌های شان در نوروز و رمضان خبر دادند.

برگزاری اختتامیه جشنواره کتاب رشد

دانش‌افزایی؛ علوم کاربردی و مهارتی؛ تفکر و سبک زندگی، فراخوان جایزه ویژه این دوره از جشنواره در دی‌ماه ۱۴۰۲ منتشر شد و ناشران، نویسندگان و مترجمان آثار خود را در محورهای خاندانگی و کسب‌شایستگی‌های فردی و اجتماعی در تربیت نسل آینده‌ساز ایران اسلامی به دبیرخانه جشنواره ارسال کردند.

رویداد کتاب‌نما به‌عنوان یک رویداد فرامتنی در حوزه گفت‌وگوسازی، ترویج و حمایت از فرهنگ کتاب و کتاب‌خوانی کودک و نوجوان در پنج پویش: کتاب‌نشان در قالب عکس و تصویر، کتاب‌جو در قالب سامانه‌ها، کانال‌ها، صفحات مجازی و نرم‌افزارهای کاربردی، کتاب‌بین در قالب فیلم کوتاه، پویانمایی، مستند، نماهنگ و

همزمان با رونمایی اعلان (پوستر) سیست‌ویکمسین دوره جشنواره ملی کتاب رشد با شعار کتاب خوب، آینده خوب، اعلام شد اختتامیه این جشنواره روز شازدهم اسفند برگزار می‌شود. به گزارش ایسنا به نقل از دبیرخانه دانمی جشنواره ملی کتاب رشد، در بیست‌ویکمین دوره جشنواره کتاب رشد علاوه بر ۱۴ محور اصلی در قالب سه بخش: آفرینش‌های ادبی (شامل: شعر کودک و نوجوان؛ داستان هویت کودک؛ داستان شایستگی کودک؛ داستان آموزشی کودک؛ داستان نوجوان؛ خاطره و مستندنگاری؛ تصویرگری کتاب)، مطالعات پژوهشی و تبیینی (شامل: مطالعات تاریخی؛ مطالعات فرهنگی و اجتماعی؛ مطالعات دینی؛ علوم تربیتی و روان‌شناسی) و کتاب‌های آموزشی و کمک‌آموزشی (شامل کتاب‌های

فیلم‌های اکران نوروز ۱۴۰۳ می‌توانند از ۱۶ اسفند روی پرده بروند

پخش‌کنندگان فیلم‌های نوروزی در صورت تمایل برای اکران زودتر از موعد، اقدام و اکران خود را از چهارشنبه ۱۶ اسفند در سینماهای سراسر کشور آغاز کنند. پیش از این فیلم‌های تماشای خونی، آسمان غرب، بی‌بدن، پرویزخان، آپاراتچی، نوروز و ایلپا در جستجوی قهرمان به‌عنوان ترکیب اکران نوروزی اعلام شده بودند.

بر اساس تصمیم شورای صنفی نمایش، صاحبان فیلم‌های اکران نوروزی در صورت تمایل می‌توانند فیلم‌های خود را زودتر از موعد و از ۱۶ اسفند ماه به نمایش بگذارند. به گزارش ایرنا، سی و هفتمین جلسه شورای صنفی نمایش در روز یکشنبه ۱۳ اسفند در سازمان سینمایی برگزار شد. پس از بررسی درخواست‌ها و موارد مطرح شده، مقرر شد طبق سال‌های گذشته هر کدام از صاحبان آثار و

فراخوان جشنواره بین‌المللی صبح منتشر شد

رساله‌ای صبح که به دبیری محسن یزدی در ۳ بخش اصلی معاونت برون مرزی و ویژه فلسطین برگزار می‌شود، منتشر شد. آخرین مهلت ثبت نام و ارسال آثار آن ۲۰ فروردین ماه ۱۴۰۳ خواهد بود. متن فراخوان به شرح زیر است: الف- بخش اصلی جشنواره بین‌المللی صبح اختصاص به تمامی هنرمندان و فعالان رسانه‌ای داخلی و خارج از ایران دارد و در ۳ گروه اصلی برنامه تلویزیونی، رادیویی و رسانه‌های جدید برگزار می‌شود. همچنین آثار تلویزیونی باید با زیرنویس انگلیسی ارائه شوند. ب- بخش ویژه فلسطین که در دوره اول جشنواره بخش جنبی این رویداد بود، در این دوره با توجه به اتفاقات منطقه و تحولات موجود آمده بعد از عملیات طوفان الاقصی در ۱۷ اکتبر به بخش‌های اصلی جشنواره اضافه شد.

اصالت خانواده، گفت‌وگو، مقاومت و استکبارستیزی باشد. ب- بخش معاونت برون مرزی در این بخش تنها تولیدات معاونت برون مرزی سازمان صدا و سیما در ۳ گروه تلویزیونی، رادیویی و رسانه‌های جدید امکان شرکت و رقابت دارند. در این بخش محدودیت زبانی و زیرنویس وجود ندارد و اثر تولید شده با هر زبان و زیرنویسی امکان ثبت نام و ثبت اثر دارد. ج- بخش ویژه فلسطین که در دوره اول جشنواره بخش جنبی این رویداد بود، در این دوره با توجه به اتفاقات منطقه و تحولات موجود آمده بعد از عملیات طوفان الاقصی در ۱۷ اکتبر به بخش‌های اصلی جشنواره اضافه شد.

فراخوان دومین جشنواره بین‌المللی رسانه‌های صبح که به دبیری محسن یزدی در ۳ بخش برون‌مرزی برگزار می‌شود، منتشر شد. به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از روابط عمومی جشنواره، فراخوان دومین جشنواره بین‌المللی

سرآشپز

سوپ گل کلم *المازاشراقی

مواد لازم: گل کلم ۱ عدد، سیب زمینی بزرگ ۱ عدد، پیاز ۱ عدد، سیر ۱ بوته، جعفری به مقدار لازم، آب سبزیجات ۴ پیامنه، روغن زیتون ۳ قاشق غذا خوری، زردچوبه ۱ قاشق چای خوری طرز تهیه: ابتدا سر بوته سیر را به اندازه ای می‌برسیم که سیرها دیده شوند. سپس سیر را در فویل آلومینیوم قرار داده و کمی روغن زیتون می‌ریزیم. فویل را پیچیده و در فر ۲۰۰ درجه سانتیگراد از قبل گرم شده به مدت ۴۰ دقیقه قرار می‌دهیم. سیرها را از فر خارج کرده و اجازه می‌دهیم که کمی خنک شوند. بعد سیرها را از قسمت ته فشار می‌دهیم تا از پوست جدا شوند.

گل کلم را به صورت گل‌های کوچک در آورده و سب زمینی و پیاز را نگینی خرد می‌کنیم. پیاز را ۱۰ دقیقه در باقی روغن زیتون تفت می‌دهیم تا نرم شود. سپس گل کلم، سیب زمینی و زردچوبه را اضافه کرده و در ظرف را می‌گذاریم تا با حرارت کم بپزد. بعد از ۱۰ دقیقه سیر و آب سبزیجات را ریخته و حرارت را زیاد می‌کنیم. زمانی که به جوش آمد حرارت را کم کرده و در ظرف را می‌گذاریم. پس از ۱۵ دقیقه سوپ را در مخلوط کن ریخته و به شکل پوره در می‌آوریم. سوپ را در ظرف مورد نظر ریخته و با جعفری تزیین می‌کنیم. همراه آب لیمو و نان سرو می‌کنیم. * می‌توانیم به جای جعفری از گشنیز استفاده کنیم.

دانستنی‌ها

درباره شهاب‌سنگ‌ها چه می‌دانید؟

شهاب‌سنگ‌ها تکه‌هایی از ماه، مریخ، خرده سیاره، ستاره دنباله‌دار یا سایر سنگ‌های آسمانی هستند که به روی زمین فرود آمده‌اند. اما آیا این همه آن چیزی است که در مورد این اجرام آسمانی تاکنون کشف و شناخته شده است؟ به گزارش گروه علم و آموزش ایرنا از سایتس نیوز آکسپلورز، به جز چند مورد مأموریت با سرشتین آسمانی به کره ماه، مردم اجرام سماوی را تنها از دور دیده‌اند. اما برخی اوقات تکه‌هایی از آن سنگ‌های آسمانی دوردست به روی زمین می‌کنند. ما به این قطعات از مخروطیه‌های فضایی شهاب سنگ (Meteorite) می‌گوییم. اینها نمونه‌های نادری از مواد سازنده امکان دوردست در منظومه شمسی ارائه می‌دهند. برخی از شهاب‌سنگ‌ها تکه‌هایی از سیارک‌ها (خرده سیارات) یا ستاره‌های دنباله‌دار (comet) هستند. برخی دیگر از آنها تکه‌هایی از مخروطیه‌های هستند که بر اثر برخورد سنگ‌های آسمانی از کره ماه یا مریخ جدا شده و به فضا پرتاب شده‌اند. برخی دیگر از آنها نیز ممکن است از سیاراتی آمده باشند که الان دیگر وجود ندارند.

این گمان وجود دارد که هر روز حدود ۴۴ تن سنگ فضایی به زمین اصابت می‌کند. تقریباً همه آنها در اتمسفر می‌سوزند یا این حال ده‌ها هزار شهاب‌سنگ بزرگتر از قله سنگ هر سال به روی زمین فرو می‌افتد. آسمان غرب، بی‌بدن، پرویزخان، آپاراتچی، نوروز و ایلپا در جستجوی قهرمان به‌عنوان ترکیب اکران نوروزی اعلام شده بودند.

بسیاری از شهاب‌سنگ‌ها بقایای سنگ‌های به جا مانده از زمان‌های اولیه منظومه شمسی هستند (به علت صفحات زمین شناسی در کره زمین، بخش زیادی از سنگ‌های روی کره زمین بسیار جوان‌تر هستند). این بدان معنی است که شهاب‌سنگ‌ها می‌توانند سرخ‌های دیواره تاریخچه منظومه شمسی در اختیار محققان قرار دهند. آنها همچنین می‌توانند در این خصوص راهنمایی کنند که آیا جاهای دیگری در منظومه شمسی در گذشته میزبان شرایط مناسب برای حیات بوده است یا نه. زمین تنها سیاره‌ای نیست که زیر ضربات شهاب‌سنگ‌ها قرار دارد. ممکن است سیاره عطارد (Mercury) بر اثر بمباران توسط شهاب‌سنگ‌ها دارای پوششی از الماس باشد. منظومه شمسی در واقع جای بسیار خشنی است؛ بنابراین هر چند که یافتن شهاب‌سنگ‌های بیشتری در اطرافمان ممکن است جالب باشد اما اینکه اتمسفر زمین از این سیاره در برابر بارش سنگ‌ها از فضا محافظت می‌کند، یک مزیت است.